

Arrels 8. Recordar les nostres arrels

Dc, 18/08/2010 per Catalunya Religió

(Bernabé Dalmau / CR) Malgrat el títol, aquest apartat d'[Arrels Cristianes de Catalunya](#) està encaminat cap al futur. L'afirmació d'"una terra freturosa de modernitat, la finestra oberta per on tantes vegades han entrat a Espanya els vents del progrés i de la renovació" augura una millora espiritual i moral per al país.

Els bisbes lamenten com, en un moment de recuperació de tradicions, sovint són buidades del seu origen religiós. Sobretot a vint-i-cinc anys de distància, el mea culpa correspondria a tots. Per part de la societat, un cert cansament del nacionalcatolicisme féu anar a l'altre extrem. Per part dels cristians, un cert puritanisme en l'aplicació del Vaticà II originà desbandada de tradicions, especialment pel que fa a les processons. El que s'ha perdut difícilment es recuperarà, i potser és millor no pretendre recuperar-ho. Caldrà el camí de la imaginació creativa per infondre esperit cristià a certes tradicions.

Un altre aspecte és de la llibertat. Aquí la citació de [Carles Cardó](#) ajuda a valorar l'exigència de la consciència moral, indispensable per a no degenerar la llibertat en rebel·lió i discòrdia.

La proverbial dialèctica entre seny i rauxa demanarà que l'un no esdevingui passivitat i l'altra no derivi en "eixebrament iconoclasta". Semblantment la sana sornegueria catalana pot erosionar la vida col·lectiva quan degenera en burla.

L'al·lusió a l'aptitud per al treball serà desenvolupada en l'apartat següent sobre la justícia social. En canvi, el tema que ve a continuació, el desig de sanejament de la família, està tractat molt sumàriament. S'hi nota un cert enyorament de la idealitzada visió noucentista, i una reminiscència de l'obra tan discutida de Josep Vandellós *Catalunya, poble decadent* (1935) que se centrava en els aspectes de la baixa natalitat a Catalunya. En tot cas, les condicions socials que, per al bé i per al mal, afecten la família en el nou mil·lenni fan d'aquest tema un dels més urgents a actualitzar dels que les *Arrels cristianes* tracten.

Arrels Cristianes de Catalunya (1985)

Els bisbes de Catalunya

Catalunya és rica en història i en tradició. Les nostres arrels grecoromanes i cristianes, europees i mediterrànies són la saba que vivifica el nostre esperit col·lectiu. Potser a causa de la nostra accidentada història, som un país on els estudis historiogràfics tenen un interès i un prestigi especials: les seves publicacions sempre troben un públic lector ampli, més enllà dels cercles especialitzats. En l'anàlisi del passat anem a cercar, ben sovint, els fons de la nostra existència com a poble i l'explicació del nostre present.

Però Catalunya és, al mateix temps, una terra freturosa de modernitat, la finestra oberta per on tantes vegades han entrat a Espanya els vents del progrés i la renovació. Avui, al mateix temps que el país, amb la democràcia i l'autonomia, s'aboca a un futur ple de suggestió, s'observa un esforç notable per a la recuperació de festes, costums i tradicions. Observem que, sovint, hi ha com un intent d'eludir la rel cristiana que tenen la majoria d'aquests fenòmens o, fins i tot, de ridiculitzar, jugant amb l'anacronisme d'algunes formes del passat, alguns continguts religiosos.

Caldria que sapiguéssim recuperar, juntament amb aquestes manifestacions populars, les virtuts més destacades que els nostres avantpassats van deixar-nos en herència. El canonge Carles Cardó, en la seva anàlisi de l'evolució de Catalunya i del conjunt d'Espanya, distingeix la bona tradició, de la mala tradició, no menys real. Tots els pobles les tenen. Heus-ne ací uns exemples.

Ha estat atribuït als catalans, al llarg dels temps, un extraordinari amor a la llibertat, a la independència i a la democràcia. Pau Clarís observava —i cal tenir en compte la mentalitat de l'època— que «els homes van fer els reis, i no pas els reis els homes». Narcí Ramon March escrivia, el 1626: «Atès i considerat que en el present Principat de Catalunya los habitants i poblats en ell són lliures i no poden ésser obligats a haver d'anar a servir a S.M.». I ja el rei Martí havia exclamat: «Qual poble és en lo món que sia així franc de franqueses e llibertats ni que sia així liberal com vosaltres?». Però, «correlativa a aquesta bona tradició, hi ha la dolenta, anota Cardó, que s'inicia molt d'hora. L'esperit de llibertat, quan no és controlat per una consciència moral exigent, degenera en rebel·lió i discòrdia, les dues tares que presenten invariablement les males èpoques de Catalunya» [[Les dues tradicions](#), Barcelona 1977, p. 87]

Una cosa semblant podríem dir del comportament dels catalans «presidit gairebé sempre pel seny —com observa Vicens i Vives— i, en determinades ocasions, per la rauxa, perquè no és fàcil d'entendre, com podem passar, en hores (temps històric) de la més obscura abscripció al món de les realitats minimitzades al botafoc de l'eixelebrament inconoclasta» [*Notícia de Catalunya*, 2a ed., Barcelona 1960, p. 222]. La ironia, que de vegades facilita el realisme, la desmitificació i fins un estil planer, pot esdevenir autodestructiva en erosionar aspectes fonamentals de la vida col·lectiva, i pot limitar l'horitzó espiritual en degenerar en burla d'allò que hom no comprèn. Són aquests, també, trets positius i negatius del nostre tarannà.

Potser una de les virtuts més tradicionalment reconegudes al català és la seva aptitud per al treball, «com a eix de l'arrencada vital del país» [Vicens i Vives, *Notícia de Catalunya*, p. 52]. Tal vegada les transformacions socials de les últimes dècades han difuminat alguns aspectes clàssics d'aquest esperit, però substancialment el nostre noble manté la creativitat i el gust per la iniciativa que són el gran estímul de la laboriositat. Es tracta d'una actitud fonamental que ha de ser posada sempre no solament al servei de l'individu sinó de tota la comunitat amb una visió solidària i una voluntat de servei als més febles.

Voldríem, especialment, veure actualitzada i enfortida la tradició catalana de vida familiar sòlida, avui amenaçada des de tantes bandes. Estem convençuts que una aportació de fidelitat conjugal, d'harmonia entre els membres de les diferents generacions que formen una família, d'iniciació dels fills en les virtuts essencials, d'obertura i generositat en l'acolliment de la vida, a més del seu valor intrínsec, significaria una aportació positiva per al futur del nostre país, greument amenaçat per la baixa natalitat.

Ara més que mai ens cal tenir els ulls oberts per tal de saber destriar el blat del jull, la bona de la mala tradició. Ens convé connectar amb allò de millor que ens ha llegat la història i fer-ne una forma que ens projecti cap a un futur de convivència, de cultura i de progrés en tots els ordres.

Bernabé Dalmau

Monjo de Montserrat

Altres articles

-Consideracions Generals

[Importància de les "Arrels Cristianes de Catalunya" \(I\)](#)

[La cohesió d'un episcopat \(II\)](#)

[Els límits d'una certa visió de Catalunya \(III\)](#)

[Les "Arrels cristianes" en el Concili Provincial Tarraconense \(IV\)](#)

-Comentari a la lectura del text

1. [Proemi](#)

2. [Amor i servei a Catalunya](#)

3. [El fet de la nacionalitat catalana](#)

4. [Una cultura](#)

5. [Una època de canvi](#)
6. [L'Església a Catalunya](#)
7. [Pluralisme](#)
8. [Recordar les nostres arrels](#)
9. [Justícia social](#)
10. [Els qui han vingut de fora](#)
11. [Epíleg](#)